

Rønholt (KF):

»Hvilke oplysninger kan ministeren give om regeringens planer for at tilvejebringe en bæredygtig udvikling i dansk landbrug?« – lyder overskriften på denne forespørgselsdebat. Udtrykket »bæredygtig« er hentet i Brundtland-rapporten, hvor man med al respekt for rapporten vist roligt kan sige at det bruges i flæng og er et udtryk, man kan genfinde på snart alle sider.

Jeg må tilstå, at jeg har lidt svært ved at forstå anvendelsen i en overskrift på en forespørgselsdebat, for man kunne få det indtryk, at landbruget er i ubalance, og at udviklingen for tiden ikke er bæredygtig. Det vil være at ramme helt ved siden af. Dansk landbrug er inde i en stor omstilling – ikke mindst på det strukturmæssige område, men også med produktionstilpasning og efterlevelse af de miljøkrav, som er blevet nedfældet i vandmiljøplanen.

Hele denne proces har fundet sted i en periode med ringe indtjeningssevne, for ud over de førstnævnte tilpasninger skal landbruget også lægge ryg til en barsk tilpasning af produktionsens størrelse med store overskudslagre af fødevarer som udgangspunkt. Til trods for disse store tilpasningsprocesser og de store miljøinvesteringer kan det danske samfund i dag glæde sig over, at landbruget ikke alene har fastholdt produktionsomfanget, men også har kunnet øge eksporten og genvinde nogle af de tabte markedsandele.

I denne forbindelse skal det ikke glemmes, at de fleste miljøinvesteringer er sket på basis af fremmed kapital og i erkendelse af, at de i sig selv ikke er rentable. Større medspil kan samfundet ikke forvente, og det vil være urimeligt på nuværende tidspunkt at stille større krav på miljøområdet. Landbruget har brug for nogle år med vinden i ryggen, men også for et politisk medspil.

Man behøver ikke at køre langt ud på landet, før man kan lugte – med omvendt fortegn – hvilke forandringer der er sket. Det var for nogle få år siden ikke ualmindeligt, at der på visse tidspunkter af året lugtede af gylle fra grænsen til Skagen, men med bedre teknologi og hurtig nedpløjning er disse gener ubetydelige.

Det er også glædeligt at se, at den skepsis, som landbrugets organisationers topledere tidligere lagde for dagen, er vendt til positiv medvirken.

Mange kyndige på miljøområdet lagde ikke skjul på, at virkningerne af disse store investeringer først ville vise sig i 1990'erne eller måske senere. Mange eksperter er endog stadig uenige i den prioritering af opgaverne, som Folketinget vedtog over for landbruget.

Hr. Trøjborg nævnte, at kvælstofforbruget alene har sammenhæng med prisen på kvælstof. Men jeg tror, vi alle sammen må erkende, at der er sket væsentlige forandringer i landskabet, når vi flyver over Danmark, og bortset fra i dag må vi erkende, at det er ganske grønt.

Såvel i dagspressen som i fagpressen kan man stadig væk finde argumenter for at lægge tyngde på en prioritering af en indsats imod fosforforurening frem for kvælstofforurening.

I forbindelse med det miljøseminar, miljøministeren afholdt i Horsens i år, fik Folketingets Miljøudvalg lejlighed til at besigtige en af søerne omkring Silkeborg, hvor omlægning af en spildevandsledning uden om søen for 15 år siden indtil for 3 år siden ikke havde givet de forventede resultater. Først da man med små midler genkøbte det naturlige økologiske liv i søen, var forudsætningerne til stede for den selvrensende proces. Denne gang tog det kun nogle få år, før resultaterne viste sig.

Det viser med al tydelighed, hvor vigtigt det er at forske på området og få kendskab til de biologiske og økologiske processer forud for vidtgående økonomiske krav til landbruget.

Det er ikke ret mange år siden, at det var af stor betydning, hvorledes de nærmeste landes landbrugs konkurrenceevne var. I dag har det lige så stor betydning at vurdere dansk landbrugs konkurrenceevne i forhold til hele EF. Og om nogle få år får det betydning i kølvandet på de GATT-forhandlinger, der finder sted i den såkaldte Uruguayrunde, at vurdere dansk landbrugs konkurrenceevne på verdensplan.

Det er derfor ikke ligegyldigt, hvilke betingelser dansk landbrug arbejder under, og hvilke krav Folketinget stiller til det.

Miljøministeren har forpligtet sig over for Folketinget til at komme med en statusrapport pr. 1. april 1990. Jeg er overbevist om, at landbruget har gjort det, der i henhold til vandmiljøplanen var muligt.

Skulle det vise sig, at der på enkeltområder kan være vanskeligheder med at leve op til handlingsplanen, bør Folketinget se på helheden og vurdere virkningerne af de enkelte krav i